

TITULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS

Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

Materia: Técnica da conservación activa dos bens arqueolóxicos III

Departamento: Conservación e restauración de materiais arqueolóxicos

Obrigatoria da especialidade	Curso: 4º arqueoloxía	Cuadrimestral	3 ECTS
-------------------------------------	------------------------------	----------------------	---------------

Teórica

Profesora: Sonia Seco Lanzós
sonia.seco@edu.xunta.es

Horario: 2 horas semanais

DESCRIPCIÓN DA MATERIA

Estudo das alteracións, para establecer diagnoses e propostas de tratamento. Definición dos criterios de intervención aplicables. Metodoloxía e técnicas específicas de conservación-restauración.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

T2	Recoller información significativa, analízala, sintetízala e xestionala adecuadamente.
T4	Utilizar eficientemente as tecnoloxías da información e a comunicación.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.

COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN

X1	Contextualizar o ben cultural, entendendo o seu significado como testemuña documental para o seu respecto e transmisión.
X2	Coñecer e identificar a composición material do ben cultural e os procedementos e técnicas empregados na súa elaboración.
X3	Recoñecer e identificar as alteracións do ben cultural e as causas de seu deterioro para avaliar o estado de conservación.
X4	Determinar os exames ou análises precisos e avaliar os seus resultados.
X5	Determinar os criterios de intervención e decidir o tratamento de prevención, conservación e/ou restauración máis axeitado
X6	Acadar coñecementos críticos sobre a metodoloxía, estratexias de actuación, tratamentos e emprego de materiais para a conservación e restauración.
X7	Deseñar sistemas e tratamentos de conservación e restauración

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE DE ARQUEOLOXÍA

EA1	Diagnosticar as alteracións dos bens arqueolóxicos e dos seus materiais
-----	---

constitutivos mediante o seu exame, identificación, análise e valoración.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA

Acadar os coñecementos necesarios para realizar unha proposta axeitada para as obras tratadas no taller

UNIDADES DIDÁCTICAS

Unidade	Subtemas	% no total da materia
1. Vidro	Diagnose: avaliación do estado de conservación	50 %
	Tratamentos de conservación activa para vidro: limpeza e estabilización; consolidación e adhesión; reintegración.	
2. Cerámica	Diagnose: avaliación do estado de conservación	50%
	Tratamentos activos de conservación-restauración de cerámica: limpeza/estabilización; consolidación e adhesión; reintegración.	

PLANIFICACIÓN DOCENTE

Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total
Sesión maxistral	30		30
Estudo de casos e/ou comentario críticos de artigos especializados	6	21	27
Estudo e/ou aprendizaxe autónomo		18	18
Total	36	39	75

METODOLOXÍA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos básicos da materia mediante a proxección de presentacións que ficarán a disposición dos estudantes.
Estudo de casos e/ou comentario crítico de artigos especializados	Lectura, e comentario crítico de forma individual de textos relativos ás unidades didácticas. Posta en común das conclusións, na aula.

Estudo e/ou aprendizaxe autónomo	Estudo individual, utilizando diversas fontes (documentación aportada polo profesor - plataforma Moodle-, bibliografía, etc.)
----------------------------------	---

SISTEMAS DE AVALIACIÓN		
Método	Criterios	% avaliación
Probas escritas, combinando respostas curtas e longas	Corrección nos contidos e na expresión	70%
Estudo de casos e/ou comentario crítico de artigos especializados	Puntualidade na entrega Calidade: grao de reflexión e valoración crítica Claridade e eficacia na expresión de ideas. Forma. Participación nas postas en común	25%
Observación sistemática	Actitude, interese demostrado	5%
Total		100 %

OUTROS COMENTARIOS Á AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

■ A asistencia é obrigatoria. Deste modo, a non asistencia ás clases repercutirá na cualificación.

Convocatoria ordinaria:

■ Avaliarase o progreso do proceso de aprendizaxe, incluíndo todos os resultados acadados no traballo continuado de clase, os exercicios e traballos entregados no tempo estipulado ou os exames propostos ao longo do curso. Isto significa que, para aprobar con avaliación continua os alumnos:

- Non poden superar un 25 % de faltas sen xustificar
- Deben ter entregados todos os traballos (comentarios críticos de artigos), avaliados segundo rúbrica dispoñible na aula virtual.
- Deben acadar, como mínimo unha nota de 3,7 (sobre 7) no exame
- Deben acadar unha nota global da materia de 5 ou superior. A nota global da materia resulta da suma das notas de "exame" + "comentarios críticos" + "observación sistemática".

■ O exame da convocatoria ordinaria servirá de recuperación (total ou parcial) das partes non superadas. Poderá comprender os contidos teóricos e todos aqueles relacionados coas lecturas realizadas no curso.

Convocatoria extraordinaria:

- Os alumnos que non superen a convocatoria ordinaria terán a posibilidade de presentarse á convocatoria extraordinaria.
- Na convocatoria extraordinaria o alumno terá que realizar unha proba escrita sobre o total dos contidos desenvolvidos no curso. A avaliación da materia na convocatoria extraordinaria farase só a través desa proba escrita.

ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso. As titorías poderán ofrecerse no despacho do profesor no horario establecido para esta finalidade ou mediante correo electrónico

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

CERÁMICA

- Buys, S.; Oakley, V. (1993)*. The conservation and restoration of ceramics. Butterworth-Heinemann, London
- Cooper, E. (1993)*. "Historia de la cerámica". Ediciones Ceac, Barcelona 1993.
- Denio, A. A. (1980). Chemistry for Potters. Journal of Chemical Education 57(4):272-275.
- Fabbri, B., Ravanelli, C. (1993)*. Il restauro della cerámica. Nardini Editore, Firenze.
- Hodges, H. W. M. (1975). Problems and Ethics of the Restoration of Pottery. In Conservation in Archaeology and the Applied Arts, pp. 37-54. IIC, London.
- Mibach, E. T. G. (1975). The Restoration of Coarse Archaeological Ceramics. In Conservation in Archaeology and the Applied Arts, pp. 55-65. IIC, London.
- Olive, J. e C. Pearson. (1975). The Conservation of Ceramics from Archaeological Sources. In Conservation in Archaeology and the Applied Arts, pp. 63-68. IIC, London.
- Paterakis, A.B. (1987). Deterioration of ceramics by soluble salts and methods for monitoring their removal. Recent Advances in the Conservation and Analysis of Artifacts. University of London. pp. 67-72.
- Paterakis, A.B. (1996). Conservation: Preservation versus analysis. Archaeological Conservation and its consequences. IIC, London. 143-148.
- Pearson, C. (1987)*. Conservation of Ceramics, Glass and Stone. In Conservation of Marine Archaeological Objects, edited by C. Pearson, pp. 253-267. Butterworths, London.
- Tennent, N.H. (ed) (1999)*. The conservation of glass and ceramics. James &

James, London.

VIDRO

- Brill, R. H. (1962). A Note of the Scientist's Definition of Glass. *Journal of Glass Studies* 4:127-138.
- Frank, S. (1982): *Glass and archaeology*. Academic Press Publications, London.
- Gerassimova, N. G. (1975). Cleaning and Conservation of Ancient Glass in the State Hermitage Museum. Paper delivered to the annual IIC Congress, Stockholm, Sweden.
- Newman, H. (1977). *An illustrated dictionary of glass*. Thames & Hudson Publications, London.
- Moncrieff, A. (1975). Problems and Potentialities in the Conservation of Vitreous Materials. In *Conservation in Archaeology and the Applied Arts*. IIC, London.
- Newton, R. e Davison, S. (1989)*. *Conservation of glass*. Butterworth-Heinemann, London.
- Daintith, C. (ed) (1992)*: *Glass and enamel conservation*. The United Kingdom Institute for Conservation. Occasional papers nº 11.
- Pearson, C. (1987)*. Deterioration of Ceramics, Glass, and Stone. In *Conservation of Marine Archaeological Objects*, edited by C. Pearson, pp. 99-104. Butterworths, London.
- Rawson, H. (1980): *Properties and applications of glass*. Elsevier Scientific Publications, New York
- Tennent, N.H. (ed) (1999)*. *The conservation of glass and ceramics*. James & James, London.
- Zerwick, C.: (1980). *A short history of glass*. Corning-New York: The Corning Museum of Glass.